

HET FRANSCH LEGER.

Meer dan eenig ander landsman voelt de inwoner van Frankrijk den druk van het militarisme aan den lijve!

Frankrijk stond de laatste jaren voor een pijnlijk vraagstuk. In Duitschland bleef het den „erfvijand” zien.

Al was sinds '70 en '71 een geslacht gekomen en gegaan... het kón 't verlies van Lotharingen en den Elzas niet vergeten; de „revanche”-gedachte, al werd er weinig over gepraat, leefde diep in het hart des volks, en het denkbeeld van den komende oorlog ter herwinning van de geamputeerde rijksledematen liet de bevolking geen rust: de oorlog, die eenmaal komen móest, 't zij over vijf, 't zij over vijftig jaar.

Die gedachte overheerschte zoo binnen- als buitenland-sche politiek.

Van '71 af, na de bittere nederlaag, was het altijd Frankrijks streven, om tegen Duitschland opgewassen te zijn. En wat was nu de nuchtere, bittere waarheid?

Terwijl Duitschlands bevolking snel wies, en ondanks de aanzienlijke emigratie en het uitzwermen naar vele landen en werelddeelen vér over de 60, tegen de 70 miljoen schoof, bleef die van Frankrijk stáán, wankelde reeds eenige jaren om haar evenwicht, ja, nam — naar de jongst verschenen cijfers uitwezen — reeds vóór den oorlog in één jaar met eenige tienduizenden af.

Steeds moeilijker werd het daardoor om tóch, wat de legersterkte betrof, met Duitschland eenigszins op één lijn te blijven, en dit doel kon alleen worden bereikt, ten minste genaderd, door eenerzijds den duur van den „dienst” al maar te verlengen, en anderzijds uit het beschikbare „mensen-materiaal” de keus steeds minder streng te maken... wat natuurlijk het gevaar meebracht, dat allerlei fysiek minderwaardige personen werden ingelijfd.

En zoo komt het dan, dat nergens de legerlast zóó zwaar drukte als in Frankrijk.

Op zijn twintigste jaar treedt thans de Franschman in het leger en staat dan drie jaren lang bij de geregelde troepen, elf jaar bij de geregelde reserve, zeven bij het „territoriale leger” en nóg zeven bij de „territoriale reserve,” zoodat hij eerst op zijn 48^e jaar uit den dienst ontslagen wordt.

Op die wijze gelukte het Frankrijk, om steeds op voet van vrede een leger van ruim 670.000 man op de been te hebben, dat onmiddellijk in tijd van oorlog met het tweevoud van dat getal kan vermeerderd worden door toevoeging van de geregelde reserve, terwijl als deze miljoenen aan de grens staan, uit de andere reserve de noodige aanvullings- en versterkingstroepen kunnen worden gevormd.

Zóó staat dan nu de Fransche armee in het veld.

't Is wél een oorlog, die aan het moreel, met name der Fransche troepen, zware eischen stelt, maar zoover wij er tot dusver over oordeelen kunnen, heeft dat leger totnogtoe ook aan die eischen weten te voldoen.

Het is zoo heel geen oorlog, die op oud-Fransche wijze, naar de traditiën van vroegere Fransche heirscharen, wordt gevoerd: de oorlog in de loopgraven!

De Fransche soldaat is de man voor den onstuimigen aanval, van den spontanen moed, de schitterende charge, het élan, de nietsontziende drift.

Die eigenschappen echter, waardoor zich de Fransche legers in vroeger tijd onderscheidten, komen in dézen oorlog slechts zelden tot haar recht.

Niet wie de grootste dapperheid aan den dag legt, met de meeste doodsverachting zich op den vijand werpt, maar wie de laatste reserves in 't vuur brengt en de sterkste zenuwen heeft, — die wint dezen oorlog, is naar waarheid gezegd.

Dagen, weken, maanden moeten de troepen in de loopgraven liggen.

Het avanceert niet en wie zich éven boven den beschut-tenden wal waagt, loopt gevaar een kogel door 't hoofd te krijgen.

Achter elke verheffing van den bodem, bij elken struik, in elken boom, kan een vijand loeren, die de hand aan den trekker houdt. Elke meter grond moet met bloed worden betaald. Elke kilometer kost duizenden levens.

Onophoudelijk buldert het zware kanon, elk oogenblik van den dag en den nacht kan de granaat inslaan, die van den ganschen troep een vormlooze massa menschen-vleesch maakt, — altijd leeft men in afwachting of niet een bom uit een vliegtuig of een mijn onder den grond zijn slachtoffers dooden zal.

Vooral voor den Franschen soldaat met zijn eigenaardig karakter en levendig temperament, moet dat een ware marteling zijn.

Toch houdt hij het uit, — en met eere.

Hoe de oorlog ook eindige, dat het Fransche leger dapper gestreden heeft, zal geen geschiedschrijver kunnen ontkennen. Regeering, volk en armée hebben van 't begin van den oorlog af een energie getoond, die menigeen niet bij hen had vermoed.

'n Zwak punt in de Fransche legerinrichting was voorheen altijd de *verpleging*.

Nog in '70 en '71 moesten niet zelden de troepen in 't vuur, rammelend van den honger!

Ook nu schijnt er in 't begin heel wat aan de verpleging ontbroken te hebben. Al moet de pers daar thans natuurlijk over zwijgen, Clémenceau en anderen hebben al woedend gegromd, dat ze er na den vrede eens een boekje over zullen opendoen.

Maar véél is ook met onbegrijpelijke inspanning in orde gebracht... al kan het niet anders of men maakt zich nog weleens hier en daar met den bekenden „Franschen slag” van af. Zoo werd het met de postpakketten naar de troepen aan 't front bijna een schandaal; zoo klagen de verwanten vaak, dat ze maar geen bericht krijgen, hoe ze ook informeerden, en dat 'n man of vader maanden dood zijn kan, zonder dat iemand hen kan of wil inlichten...

Het Fransche volk echter, in het bijzonder het leger draagt dit alles met groot geduld.

Daartoe werkt ongetwijfeld mede het feit, dat de verhouding tusschen meerderen en minderen, naar den aard van het democratische volk, heel wat soepeler en kameradschappelijker is, dan b.v. bij de Duitschers, zonder dat dit aan de orde en krijgstuicht afbreuk schijnt te doen.

Het Deutsche officierencorps is goeddeels een „standen”-corps. In het Fransche leger draagt, naar Napoleons ge-vleugeld woord, elk soldaat den maarschaksstaf in zijn ransel, in dien zin, dat alle rangen en standen der samenleving in 't kader en de hoogere bevelvoering worden aangetroffen.

„Mon lieutenant,” „mon général,” zegt vertrouwelijk de Franschman en voelt den ander wel in *rang*, maar niet in *persoon* zijn meerdere.

Vreeselijk echter moet ook het Fransche leger reeds gehavend zijn. De lichting '16 werd al opgeroepen, de lichting '17 al ingeschreven... het hartebloed van de natien wordt afgetapt door dezen vreeselijken krijg!

P. Br.

Reuzen.

De menschen hebben reuzenpret,
Ze gaan soms reuzenlaat naar bed,
Ze bieden reuzenkoopjes aan,
Het werk wordt reuzenvlug gedaan
Ze spreken zelfs van reuzenklein —
Zal 't eerstdaags dwergengroot ook zijn?

LUCTOR.